

Četvrtak, 28. travnja 2016.

P8_TA(2016)0201

Napadi na bolnice i škole kao povrede međunarodnoga humanitarnoga prava**Rezolucija Europskog parlamenta od 28. travnja 2016. o napadima na bolnice i škole kao povredama međunarodnoga humanitarnoga prava (2016/2662(RSP))**

(2018/C 066/03)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ženevske konvencije i ostale pravne instrumente za međunarodno humanitarno pravo,
- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima i ostale mehanizme Ujedinjenih naroda (UN) za zaštitu ljudskih prava,
- uzimajući u obzir Rimski statut Međunarodnoga kaznenog suda,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 10. i 11. prosinca 2015. o pripremnom procesu za Svjetski humanitarni sastanak na vrhu,
- uzimajući u obzir članak 208. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) o usklađenosti razvojnih politika,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća za vanjske poslove od 8. prosinca 2009. o promicanju pridržavanja međunarodnoga humanitarnog prava,
- uzimajući u obzir ažurirane Smjernice Europske unije za promicanje pridržavanja međunarodnoga humanitarnog prava ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir načela partnerstva (koja je prihvatila Globalna humanitarna platforma) od 12. srpnja 2007.,
- uzimajući u obzir izvješće od 2. veljače 2016. koje je glavni tajnik UN-a sastavio za Svjetski humanitarni sastanak na vrhu naslovljeno „Jedno čovječanstvo, zajednička odgovornost”,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 1998, usvojenu 12. srpnja 2011., i Rezoluciju 2143, usvojenu 7. ožujka 2014., o zaštiti djece pogođene oružanim sukobima,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Opće skupštine UN-a 64/290 od 9. srpnja 2010. o pravu na obrazovanje u kriznim situacijama,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. veljače 2016. o humanitarnoj situaciji u Jemenu ⁽²⁾, Rezoluciju od 4. veljače 2016. o sustavnom masovnom ubijanju vjerskih manjina koje provodi tzv. Islamska država ⁽³⁾, Rezoluciju od 26. studenoga 2015. o obrazovanju djece u izvanrednim situacijama i dugotrajnim krizama ⁽⁴⁾, Rezoluciju od 27. veljače 2014. o upotrebi naoružanih bespilotnih letjelica ⁽⁵⁾ i Rezoluciju od 16. prosinca 2015. o pripremama za Svjetski humanitarni sastanak na vrhu: izazovi i mogućnosti za pružanje humanitarne pomoći ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 1502 (2003) o nasilju nad humanitarnim radnicima i Rezoluciju 2175 (2014) o zaštiti civila u oružanim sukobima,
- uzimajući u obzir Deklaraciju o sigurnim školama iz svibnja 2015., koja je otvorena za izražavanje potpore na Konferenciji o sigurnim školama koju je norveško Ministarstvo vanjskih poslova sazvalo u svibnju 2015. u Oslu, i povezane Smjernice za zaštitu škola i sveučilišta od vojne upotrebe tijekom oružanog sukoba,

⁽¹⁾ SL C 303, 15.12.2009., str. 12.⁽²⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0066.⁽³⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0051.⁽⁴⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0418.⁽⁵⁾ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0172.⁽⁶⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0459.

Četvrtak, 28. travnja 2016.

- uzimajući u obzir naputak za napade na škole i bolnice da se pomogne svima koji sudjeluju u praćenju, izvješćivanju i zastupanju, koji je 21. svibnja 2014. izdala posebna predstavница glavnog tajnika UN-a za djecu i oružani sukob,
 - uzimajući u obzir Rezoluciju od 10. prosinca 2015. s 32. međunarodne konferencije Crvenog križa i Crvenog polumjeseca o jačanju pridržavanja međunarodnoga humanitarnog prava,
 - uzimajući u obzir izvješće Međunarodnog odbora Crvenog križa o projektu „Zdravstvena skrb u opasnim situacijama” i njegovo izvješće o napadima na zdravstvene ustanove i osoblje,
 - uzimajući u obzir članak 128. stavak 5. i članak 123. stavak 4. Poslovnika,
- A. budući da je međunarodna zajednica tijekom proteklih nekoliko godina svjedok uznemirujućeg trenda napada na bolnice i škole u oružanim sukobima diljem svijeta, poput najnovijih napada na zdravstvene ustanove Liječnika bez granica u Kunduzu (Afganistan) 3. listopada 2015., u Razahu (Jemen) 10. siječnja 2016. i u više sirijskih gradova zahvaćenih aktualnim sukobom; budući da je došlo do nezapamćenog porasta broja slučajeva uskraćivanja humanitarne pomoći i pristupa, pogubljenja civila i humanitarnih radnika, strašnih uvjeta pritvora te korištenja civila kao talaca ili robova; budući da su sve veće potrebe i izazovi, izostanak trajne predanosti i sve veći trošak humanitarne pomoći doprinijeli dostizanju granica u okviru sadašnjeg sustava humanitarne pomoći, i budući da su zbog toga brojne organizacije prisiljene privremeno obustaviti programe pomoći u hrani i pružanja skloništa te druge humanitarne akcije ključne za spašavanje života;
- B. budući da će se prvi Svjetski humanitarni sastanak na vrhu održati u Istanbulu 23. i 24. svibnja 2016.; budući da je glavni tajnik UN-a u svojem izvješću za Svjetski humanitarni sastanak na vrhu naslovljenom „Jedno čovječanstvo, zajednička odgovornost” skrenuo pozornost na „besramno i surovo narušavanje poštovanja međunarodnog prava o ljudskim pravima i međunarodnog humanitarnog prava” u oružanim sukobima, zbog čega postoji opasnost povratka u doba ratovanja bez ograničenja; budući da se u izvješću navodi da tom narušavanju dodatno doprinosi činjenica da se ne zahtijeva i ne promiče poštovanje tih normi te se ne podržavaju postojeći mehanizmi provedbe, nadzora i odgovornosti;
- C. budući da je svrha međunarodnoga humanitarnog prava, također poznatog kao prava oružanih sukoba, ublažavanje učinaka oružanih sukoba pružanjem zaštite onima koji u sukobu ne sudjeluju i reguliranjem sredstava i metoda ratovanja;
- D. budući da Vijeće sigurnosti UN-a ima jasnu ulogu u jamčenju poštovanja međunarodnog prava u pogledu zaštite svih humanitarnih radnika;
- E. budući da je potrebno poboljšati zaštitu humanitarnih radnika bez razlike između međunarodnog i lokalnog osoblja kada je riječ o sigurnosnim aranžmanima;
- F. budući da sve veća prisutnost nedržavnih aktera, terorističkih skupina i drugih subjekata u oružanim sukobima predstavlja izazov za primjenu međunarodnoga humanitarnog prava; budući da sve sukobljene strane, uključujući državne i nedržavne oružane snage, humanitarnim radnicima moraju zajamčiti potreban pristup ugroženim, sukobom zahvaćenim civilima kako bi im pomogli;
- G. budući da humanitarna načela čovječnosti, neutralnosti, nepristranosti i neovisnosti te temeljna pravila međunarodnoga humanitarnog prava i ljudska prava utvrđena Ženevskim konvencijama i njihovim dopunskim protokolima moraju biti u samoj srži svih humanitarnih inicijativa; budući da se raseljenim osobama mora pružiti zaštita te budući da neovisna pomoć mora prevagnuti;
- H. budući da su bolnice i medicinsko osoblje posebno zaštićeni međunarodnim humanitarnim pravom te budući da su namjerni napadi na civile i civilnu infrastrukturu izričito zabranjeni međunarodnim humanitarnim pravom i smatraju se teškom povredom tog prava;

Četvrtak, 28. travnja 2016.

- I. budući da su u Rimskom statutu Međunarodnoga kaznenog suda napadi na humanitarne radnike definirani kao ratni zločin; budući da se u Rimskom statutu također naglašava da je namjerno usmjerenje napada na zgrade posvećene vjeri, obrazovanju, umjetnosti, znanosti ili karitativnim svrhama ili na povijesne spomenike ratni zločin;
- J. budući da su prostorije i imovina UN-a, uključujući škole i zdravstvene ustanove, nepovredive i zaštićene na temelju Konvencije o povlasticama i imunitetima Ujedinjenih naroda iz 1946.;
- K. budući da je Međunarodni odbor Crvenog križa također izjavio da je dužnost provođenja istrage u slučaju mogućih ratnih zločina pravno načelo međunarodnog običajnog humanitarnog prava koje se primjenjuje i na međunarodne i na nemeđunarodne oružane sukobe;
- L. budući da se neke oružane skupine protiv sekularnom obrazovanju i obrazovanju djevojčica, ili tome da djevojčicama skrb pružaju muški članovi medicinskog osoblja, zbog čega otežavaju pristup tim uslugama; budući da opća atmosfera nesigurnosti kao rezultat sukoba također sprečava djecu, učitelje i medicinsko osoblje da pohađaju školu ili traže liječničku pomoć; budući da su žene i djeca suočeni s povećanim rizicima zbog raseljavanja i raspada uobičajenih zaštitnih i potpornih struktura; budući da se prema međunarodnom humanitarnom pravu djevojčicama i ženama žrtvama silovanja u ratu mora pružiti sva potrebna medicinska skrb bez izuzetaka; budući da je prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije nesiguran pobačaj jedan od triju glavnih uzroka smrtnosti majki; budući da zdravlje majki, pružanje psihološke pomoći silovanim ženama, obrazovanje i školovanje raseljene djece predstavljaju glavne izazove u izbjegličkim kampovima;
- M. budući da su od 14. ožujka 2016. nakon Konferencije o sigurnim školama održane u Oslu u svibnju 2015. Deklaraciju o sigurnim školama podržale 52 države, uključujući neke no ne i sve države članice EU-a;
- N. budući da je Vijeće za vanjske poslove prilikom usvajanja Smjernica EU-a za promicanje pridržavanja međunarodnoga humanitarnog prava istaknulo važnost učinkovitog pristupanja dugotrajno prisutnom problemu teških povreda podupiranjem odgovarajućih mehanizama pozivanja na odgovornost te je naglasilo ključnu ulogu koju Međunarodni kazneni sud može imati u slučajevima u kojima predmetna država ili više njih ne mogu ili nisu voljne izvršavati svoju nadležnost; budući da se Smjernicama EU-a „odgovarajuće radne skupine Vijeća” obvezuje na praćenje situacija u kojima se može primjenjivati međunarodno humanitarno pravo i, u tim slučajevima, na preporučivanje djelovanja za promicanje pridržavanja međunarodnoga humanitarnog prava (stavak 15 točka (a));
- O. budući da je od 2012. do 2015. Međunarodni odbor Crvenog križa organizirao opsežan postupak savjetovanja o tome kako ojačati pravnu zaštitu žrtava oružanog sukoba i kako poboljšati učinkovitost mehanizama za pridržavanje međunarodnoga humanitarnog prava;
- P. budući da se u ažuriranim Smjernicama EU-a za promicanje pridržavanja međunarodnoga humanitarnog prava upućuje na niz postupaka kojima EU s tim u vezi raspolaže u odnosima s trećim zemljama, uključujući politički dijalog, opće javne izjave, restriktivne mjere, suradnju s drugim međunarodnim tijelima, operacije upravljanja kriznim situacijama, individualnu odgovornost, osposobljavanje i kontrolu izvoza oružja;
- Q. budući da države sudionice 32. međunarodne konferencije Crvenog križa i Crvenog polumjeseca u prosincu 2015. naposljetku nisu postigle dogovor o novom mehanizmu koji su preporučili Međunarodni odbor Crvenog križa i vlada Švicarske radi jačanja pridržavanja međunarodnoga humanitarnog prava; budući da su države sudionice odlučile pokrenuti novi međuvladin proces kako bi se pronašli načini poboljšanja provedbe međunarodnoga humanitarnog prava, a rezultati predstavili na sljedećoj međunarodnoj konferenciji 2019.;
- R. budući da poglavlje za humanitarnu pomoć EU-a, koja je 2015. iznosila 909 milijuna EUR, predstavlja manje od 1 % ukupnog proračuna EU-a; budući da bi bolja povezanost između pomoći i dugoročne potpore bila jedan od načina smanjenja trenutne neusklađenosti golemih humanitarnih potreba i dostupnih sredstava;

Četvrtak, 28. travnja 2016.

1. ističe ključan doprinos međunarodnoga humanitarnog prava modernoj povijesti čovječanstva i poziva sve države članice UN-a da Svjetski humanitarni sastanak na vrhu iskoriste kao priliku da još jednom potvrde središnju ulogu međunarodnoga humanitarnog prava i zaštite koju ono pruža;
2. izražava duboko žaljenje zbog nepoštovanja međunarodnoga humanitarnog prava i šokiran je i ozbiljno zabrinut zbog smrtonosnih napada na bolnice, škole i druge civilne mete, čija je učestalost u oružanim sukobima diljem svijeta sve alarmantnija i u kojima pacijenti, studenti, medicinsko i učiteljsko osoblje, humanitarni radnici, djeca i članovi obitelji postaju mete i žrtve; mišljenja je da nakon osuda međunarodne zajednice moraju uslijediti neovisne istrage i istinsko pozivanje na odgovornost; poziva države članice, institucije EU-a i potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu da uvide prave razmjere ove krizne situacije i da upotrijebe sva sredstva kojima raspolažu kako bi se ovaj problem riješio;
3. osuđuje napade na bolnice i škole, koji su zabranjeni međunarodnim pravom, i uviđa da bi se takva djela mogla smatrati teškim povredama Ženevskih konvencija iz 1949. i ratnim zločinima u skladu s Rimskim statutom Međunarodnoga kaznenog suda; izražava uvjerenje da se očuvanje zdravstvenih i obrazovnih ustanova kao neutralnog, zaštićenog prostora u situacijama oružanog sukoba mora zajamčiti provođenjem transparentnih, neovisnih i nepristranih istraga brutalnih napada koji su se dogodili i preuzimanjem istinske odgovornosti za zločine koje su počinile sve uključene strane; ističe da je važno poštovati razliku između humanitarnih i vojnih sudionika te da se humanitarno djelovanje ne smije preusmjeravati u vojne ili političke svrhe, čime se potkopava i ugrožava istinsko humanitarno djelovanje i humanitarni radnici;
4. osuđuje činjenicu da se strane uključene u oružane sukobe koriste bolnicama i školama, čime ih zapravo pretvaraju u mete napada; podsjeća da oni koji koriste ljude ili imovinu koji su pod zaštitom kao ljudske štitove ili za kamuflažu također krše međunarodno humanitarno pravo;
5. poziva sukobljene strane da poštuju osnovna načela međunarodnoga humanitarnog prava i da se suzdrže od namjernog usmjeravanja napada na civilnu infrastrukturu; ističe važnost poboljšanja sigurnosti humanitarnih radnika kako bi se djelotvornije reagiralo na napade; stoga traži od EU-a i njegovih država članica da od UN-a i Vijeća sigurnosti UN-a zatraže da zajamče zaštitu i lokalnim i međunarodnim humanitarnim radnicima;
6. odaje počast hvalevrijednoj hrabrosti i posvećenosti međunarodnog i lokalnog medicinskog osoblja, nastavnika i humanitarnih radnika koji rade u područjima zahvaćenim sukobima;
7. ističe da je pravo na zdravlje ljudsko pravo i poziva sve strane uključene u oružane sukobe da zajamče dostupnost, pristupačnost, prihvatljivost i kvalitetu medicinskih usluga tijekom oružanih sukoba; poziva na preuzimanje obveze na svjetskoj razini kako bi sigurnost žena i djevojčica bila zajamčena na samom početku svake krizne situacije ili izvanredne situacije, i to hvatanjem u koštac s rizikom od seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja, podizanjem razine osviještenosti o tome, poduzimanjem koraka za progon počinitelja takvih nedjela i davanjem ženama i djevojčicama pristupa čitavom rasponu zdravstvenih usluga u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, pa i sigurnom pobačaju, tijekom humanitarnih kriza, umjesto da se takvo neljudsko postupanje produljuje, kako i nalaže međunarodno humanitarno pravo te Ženevske konvencije i njihovi dodatni protokoli;
8. naglašava da je potrebna veća komplementarnost između humanitarne i razvojne pomoć kako bi se riješilo pitanje učinkovitosti i nedostatka sredstava za humanitarnu pomoć te da bi ona trebala biti usko povezana s povećanim sredstvima za razvojnu i humanitarnu pomoć; poziva Europsku uniju, njezine države članice i druge međunarodne donatore da na Svjetskom humanitarnom sastanku na vrhu u potpunosti prihvate sve predložene ključne obveze iz Programa za čovječanstvo, koji je usredotočen na ublažavanje humanitarnog učinka neprijateljstva i na omogućavanje humanitarnog djelovanja;

Četvrtak, 28. travnja 2016.

9. poziva Europsku uniju i njezine države članice da od Vijeća sigurnosti UN-a zatraže da upotrijebi sva raspoloživa sredstva, kao što su ciljane mjere, organizacija posjeta u svrhu utvrđivanja činjenica ili osnivanje istražnih povjerenstava, ili pravosudne mehanizme, kao što je upućivanje Međunarodnom kaznenom sudu; traži da se u Vijeću sigurnosti ne koristi pravo veta kada se odlučuje o pitanjima na području humanitarnog djelovanja, da se ojača poštovanje normi međunarodnog prava koje omogućavaju zaštitu humanitarnih radnika, da se djela koja bi mogla predstavljati povrede tih normi sustavno istražuju i da se osumnjičeni za ta djela privedu pravdi;

10. izražava žaljenje zbog toga što više partnera EU-a i njegovih država članica sudjeluje u teškom kršenju međunarodnoga humanitarnog prava; poziva EU da iskoristi sve raspoložive bilateralne instrumente ne bi li učinkovito promicao nastojanja svojih partnera da se pridržavaju međunarodnoga humanitarnog prava, među ostalim uz pomoć političkog dijaloga, te da, u slučaju da se tim dijalogom ne postignu rezultati, razmotri druge mjere u skladu sa Smjernicama EU-a o promicanju pridržavanja međunarodnoga humanitarnog prava;

11. poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu da pokrene inicijativu za uvođenje embarga EU-a na oružje državama koji su odgovorne za ozbiljno kršenje međunarodnoga humanitarnog prava, posebno u pogledu namjernih napada na civilnu infrastrukturu; ističe činjenicu da daljnje dopuštanje prodaje oružja tim zemljama predstavlja kršenje Zajedničkog stajališta Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. ⁽¹⁾;

12. poziva Vijeće za vanjske poslove i potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu da od voditelja misija EU-a i odgovarajućih predstavnika Unije (voditelji civilnih operacija EU-a, zapovjednici vojnih operacija EU-a i posebni predstavnici EU-a) zatraže da izvješćuju o slučajevima ozbiljnih povreda međunarodnoga humanitarnog prava;

13. potiče Europsku uniju i njezine države članice da u potpunosti podupru poziv glavnog tajnika UN-a svim državama članicama UN-a da Svjetski humanitarni sastanak na vrhu iskoriste kao priliku da se ponovno obvežu na zaštitu civila i jamčenje ljudskih prava svima, poštujući, provodeći i promičući pravila na koja su već pristale; ističe važnost koju glavni tajnik UN-a pridaje jačanju međunarodnih istražnih i pravosudnih sustava, uključujući Međunarodni kazneni sud, kao nadopune nacionalnim okvirima, kako bi se stalo na kraj nekažnjavanju povreda međunarodnoga humanitarnog prava;

14. uviđa važnost Smjernica EU-a za promicanje pridržavanja međunarodnoga humanitarnog prava, s obzirom na to da nijedna druga država ni organizacija nije usvojila sličan dokument; poziva EU-a i države članice da učinkovito provode Smjernice EU-a;

15. poziva Vijeće za vanjske poslove i potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu da se pobrinu za to da se politike i mjere EU-a povezane s međunarodnim humanitarnim pravom osmišljavaju na dosljedan i učinkovit način i da provedba Smjernica za međunarodno humanitarno pravo bude primarno u nadležnosti Radne skupine Vijeća za međunarodno javno pravo, kojom predsjedava Predsjedništvo Vijeća; u tom kontekstu naglašava da se Smjernicama EU-a „odgovarajuće radne skupine Vijeća” obvezuje na praćenje situacija u kojima se može primjenjivati međunarodno humanitarno pravo i, u tim slučajevima, na preporučivanje djelovanja za promicanje pridržavanja međunarodnoga humanitarnog prava; poziva EU i države članice da detaljnije izvješćuju o provedbi smjernica za specifične konfliktne situacije, posebno u Godišnjem izvješću EU-a o ljudskim pravima i demokraciji;

16. podsjeća na stajalište iz Smjernica EU-a prema kojem po potrebi treba razmotriti mogućnost korištenja uslugama Međunarodne komisije za utvrđivanje činjenica, osnovane temeljem Dopunskog protokola I. uz Ženevske konvencije iz 1949., koja zahvaljujući svojoj sposobnosti utvrđivanja činjenica i posredničkoj funkciji može pomoći u promicanju poštovanja međunarodnoga humanitarnog prava; napominje da se usluge Međunarodne komisije za utvrđivanje činjenica dosad nisu koristile i poziva uključene strane da razmotre mogućnost njezine aktivacije; poziva sve države članice da priznaju nadležnost Međunarodne komisije za utvrđivanje činjenica;

⁽¹⁾ SL L 335, 13.12.2008., str. 99.

Četvrtak, 28. travnja 2016.

17. poziva na poboljšanje institucijskog prostora unutar kojeg međunarodna zajednica može rješavati zajedničke probleme povezane s provedbom međunarodnoga humanitarnog prava; pozdravlja obećanje EU-a i njegovih država članica Međunarodnom odboru Crvenog križa da će snažno podržati uspostavu učinkovitog mehanizma za jačanje pridržavanja međunarodnoga humanitarnog prava, ali poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu da izvijesti Parlament o svojim ciljevima i strategiji za ostvarenje tog obećanja u predstojećem međuvladinu procesu kako bi se pronašli načini poboljšanja provedbe međunarodnoga humanitarnog prava, kako je dogovoreno na 32. međunarodnoj konferenciji Crvenog križa i Crvenog polumjeseca održanoj u prosincu 2015., čime bi se mogao učvrstiti sustav upravljanja u okviru međunarodnoga humanitarnog prava;
 18. pozdravlja praksu preuzimanja obveza koju su EU i države članice pokazale na konferenciji Međunarodnog odbora Crvenog križa; poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu da redovito izvješćuje o provedbi tih obveza, posebno uvođenjem detaljnog odjeljka u poglavlju o međunarodnom humanitarnom pravu u Godišnjem izvješću Vijeća za ljudska prava;
 19. poziva UN i EU da promiču kampanje kojima će se sve uključene strane, uključujući nedržavne oružane skupine, upoznati sa svojim obvezama u skladu s međunarodnim pravom, i da ispune svoje obveze pružanja humanitarne pomoći i zaštite osobama pod svojim utjecajem;
 20. poziva države članice da posluže kao primjer te da ispune svoje obećanje ratifikacije glavnih instrumenata međunarodnoga humanitarnog prava i ostalih relevantnih pravnih instrumenata koji utječu na međunarodno humanitarno pravo;
 21. još jednom izražava veliku zabrinutost zbog upotrebe naoružanih bespilotnih letjelica mimo međunarodnoga pravnog okvira te ustraje u svojem pozivu Vijeću da usvoji zajedničko stajalište EU-a o upotrebi naoružanih bespilotnih letjelica;
 22. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi potpredsjednici Europske komisije / Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vijeću, Komisiji, posebnom predstavniku EU-a za ljudska prava, vladama i parlamentima država članica, glavnom tajniku UN-a, predsjedniku Opće skupštine UN-a te vladama država članica UN-a.
-